

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/15
KARAR NO : 1984/16

ÖZET : Toplu İş Sözleşmesi kapsamında bulunan Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüklerinin kıdem tazminatından doğan anlaşmazlıklara ilişkin davaların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Şevket Atasoy, SALİHLİ
Vekili : Av. Senih Özay, Av. Ferit Yıldırım-İZMİR Barosu
Davalı : 424 No'lu Çapaklı Tarım Kredi Kooperatifi-SALİHLİ

K O N U : Davalı iş yerinde çalışan ve müdür iken emekliye ayrılan davacı; kıdem tazminatının hesabında konut yardımı ve teşvik priminin hesaba katılmadığından bahisle, kıdem tazminatının noksan ödendiğini ileri sürerek 126.487 lira kıdem tazminatı alacağıнын faiziyle birlikte davalıdan tahsilini isteyerek davalı aleyhine Asliye Hukuk (İş) Mahkemesine alacak davası açmıştır.

Salihli 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi: yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapora göre, davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

Kararın davalı tarafından temyizi üzerine Yargıtay 9. Hukuk Dairesi: 29-9-1983 gününde, 1983/5121-7503 sayı ile; davacı ile davalı arasındaki ilişkinin hizmet aktini değil, statü hukukunu ilgilendirdiği, davaya bakmanın iş mahkemesinin görevine girmediği, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken esasa karar vermenin bozmayı gerektirdiği görüşü ile hükmü görev yönünden bozmuştur.

Bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda, Salihli 1. Asliye Hukuk (iş) mahkemesi: 29-12-1983 gününde, 1983/625-687 sayı ile; davada İdari Yargı yeri görevli bulunduğu mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Bu kez davacı; kıdem tazminatı farkından doğan 126.487 lira alacağın tahsilini istemiyle İdari Yargı yerinde dava açmışlardır.

Manisa 1. İdare Mahkemesi: 4-4-1984 gününde, 1984/171-169 sayı ile; Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlerinin 1581 sayılı yasa, ana sözleşme ve yönetmelikle düzenlenen konularda (atama, nakil, terfi, disiplin v.s.) memur hukukuna, bunun dışında kalan konularda ise, iş hukukuna tabi olduğu, uyuşmazlığın; davacının statüsünün saptanmasından değil, olaya İş Kanunu veya Toplu Sözleşme hükümlerinin uygulanıp uygulanmamasından doğduğu, bunun çözümünün ise, iş mahkemelerinin görevine girdiğini belirterek davada mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Davacı vekilinin; olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünü istemesi üzerine, konu ile ilgili evrak Manisa İdare Mahkemesi Başkanlığı'nın 16-7-1984 günlü, 1984/171 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

Böylece; Adli ve İdari Yargı yerlerince tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada verilen kesinleşmiş görevsizlik kararları nedeniyle, 2247 sayılı yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Şerafettin Seyhun, Çetin Aşçıoğlu Şafak Sancar, Erol Çırakman, Mustafa Şahin ve İlhan Köseoğlu'nun katılmaları ile yaptığı, 8-10-1984 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Yargıtay ve Danıştay Başsavcılıklarının; anlaşmazlığın kıdem tazminatına ilişkin bulunmasına, davacı ile davalı arasındaki ilişkinin hizmet aktine dayanmasına, 5521 sayılı yasa'nın 1. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünün iş mahkemelerinin görev alanına girmesine göre, Salihli 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği yolundaki yazılı düşünceleri okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Mustafa Bumin'in yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Dava; Tarım Kredi Kooperatifi müdürü iken emekli olan davacıya noksan ödenen kıdem tazminatı alacağına tahsili istemine ilişkin olup, anlaşmazlık kıdem tazminatının hesabında konut yardımı ve teşvik priminin nazara alınmamasından doğmakta ve davacı bu nedenle kıdem tazminatının noksan ödendiğinden bahisle bu noksanlığı talep etmektedir.

1581 sayılı kanuna göre kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri; bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanmak üzere, ortaklarının ekonomik menfaatlerini korumak ve meslek ve geçimleriyle ilgili ihtiyaçlarını sağlamak amacı ile üreticiler tarafından karşılıklı yardım ilkesine dayanan ve tüzel kişiliği olan değişik ortaklık ve tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. Yine aynı kanun uyarınca bu kooperatiflerin işleri, kanun, ana sözleşme, diğer mevzuat hükümleri, üst kuruluşların talimatları, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına göre yürütülmekte, bu kooperatiflerde görev yapan personelin atama, emeklilik ve görevden çıkarılması gibi hususlar ana sözleşmede gösterilmektedir.

Öte yandan bu tür kooperatiflerde Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olan ve olmayan personel görev yapmakta, 1581 sayılı kanuna göre çıkarılan " Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Personel Yönetmeliği" nin 40. maddesinde aylık ücretin Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olan personele, Toplu İş Sözleşmesindeki esaslar dahilinde ödeneceği, 102. maddesinde ise, emekliye sevk olunan personelin kıdem tazminatının 47. maddedeki esaslara göre ödenmesi öngörülmektedir.

İncelenen dosya içeriğinden davacının özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiliğe haiz bir kuruluş olan Tarım Kredi Kooperatifinde müdür olarak çalıştığı, Koop-İş Sendikasında üye bulunduğu, Toplu İş Sözleşmesinden yararlanıp, Toplu İş Sözleşmesi kapsamında olmadığı, bu sözleşme ile öngörülen haklardan olan kıdem tazminatından noksan ödenen kısmı davası konusu yaptığı anlaşılmaktadır. Durum böyle olunca davacının talebinin İş Kanununun 14. maddesi kapsamında olduğu ortaya çıkmakta, anlaşmazlığın bu hususlar gözönünde tutularak çözümü gerekmektedir.

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesi uyarınca iş aktinden ve iş kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözümü ile iş mahkemeleri görevli olduğundan, anlaşmazlık kıdem tazminatının noksan ödenmesinden, binnetice Toplu İş Sözleşmesinden kaynaklandığından, davada Adli Yargı yeri görevli bulunmaktadır.

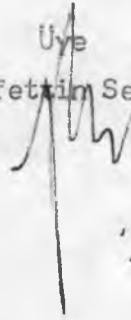
Açıklanan nedenlerle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesine ve Salihli 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesi'nin 29-12-1983 günlü, 1983/625-687 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Salihli Asliye 1. Hukuk (İş) Mahkemesi'nin 29-12-1983 günlü, 1983/625-687 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 8-10-1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün



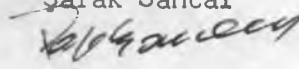
Üye
Şerafettin Seyhun



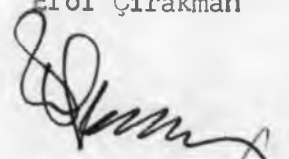
Üye
Çetin Aşçıoğlu



Üye
Şafak Sancar



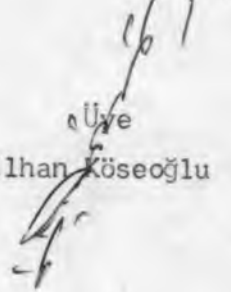
Üye
Erol Çırakman



Üye
Mustafa Şahin



Üye
İlhan Köseoğlu



23.10
S.Y.